

М. К. Коваль

студ. I курсу магістратури

спеціальність «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: д.е.н., проф. О. В. Побережець

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

Дана тема дослідження є актуальною, адже більшість суб'єктів господарювання використовують залучені кошти для підтримання та розвитку своєї фінансово-господарської діяльності, що потребує ефективного системного управління. Формування оптимального обліково-аналітичного забезпечення здійснює суттєвий вплив на рівень та якість управлінських рішень. Процес побудови та функціонування системи управління кредиторською заборгованістю залежить від взаємодії відповідних сегментів, які дають можливість здійснювати своєчасну та ефективну обробку і аналіз інформації про стан активів, зобов'язань та капіталу суб'єктів господарювання.

Кредиторська заборгованість є частиною позикових коштів, які становлять значну частину джерел коштів суб'єкта господарювання. В свою чергу, бухгалтерський облік кредиторської заборгованості є досить суперечним і складним питанням, оскільки існує ймовірність неплатежів. Ефективна організація обліку зобов'язань має збільшувати швидкість оборотності оборотних коштів, призводити до поліпшення фінансового стану, а також підвищення рівня фінансової стійкості.

Зазначимо, що кредиторська заборгованість є одним із джерел формування засобів для підприємств і тому виступає складовою частиною господарських операцій економічних суб'єктів, з точки зору їх фінансової стабільності.

Особливе місце в кредиторській заборгованості займають розрахунки з постачальниками і підрядниками. Якщо кредиторська заборгованість перевищує дебіторську заборгованість, то це безумовно вигідно з точки зору витрат на фінансування бізнесу, особливо в періоди зростання цін, проте досить ризиковано з точки зору можливості своєчасно платити за існуючими зобов'язаннями та ймовірності порушення справи про банкрутство.

Обліково-аналітичне забезпечення суб'єкта господарювання базується на правильно побудованій системі бухгалтерського обліку, у тому числі, поточних та довгострокових зобов'язань, враховуючи нормативні аспекти. Згідно Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» зобов'язання визначається таким, якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність його погашення.

Кредиторська заборгованість характеризується такими ознаками:

- може трансформувати безготівкові розрахунки, зокрема, змінювати способи платежів;
- має примусовий характер економічних відносин;
- відрізняється швидкістю розповсюдження від підприємства до підприємства по ланцюгу взаємопов'язаних платежів, що викликає необхідність заліків взаємних вимог [1, с. 48].

Зазначимо, що П(С)БО 11 «Зобов'язання» визначає методологічні засади формування та обліку інформації про кредиторську заборгованість, а також загальну класифікацію зобов'язань, вимоги щодо її розкриття у фінансовій звітності, що є характерною для багатьох підприємств [2].

З метою формування ефективної системи управління кредиторською заборгованістю доцільно виділити окремі види заборгованостей, які формують структуру зобов'язань суб'єкта господарювання, що представлено на рис. 1.

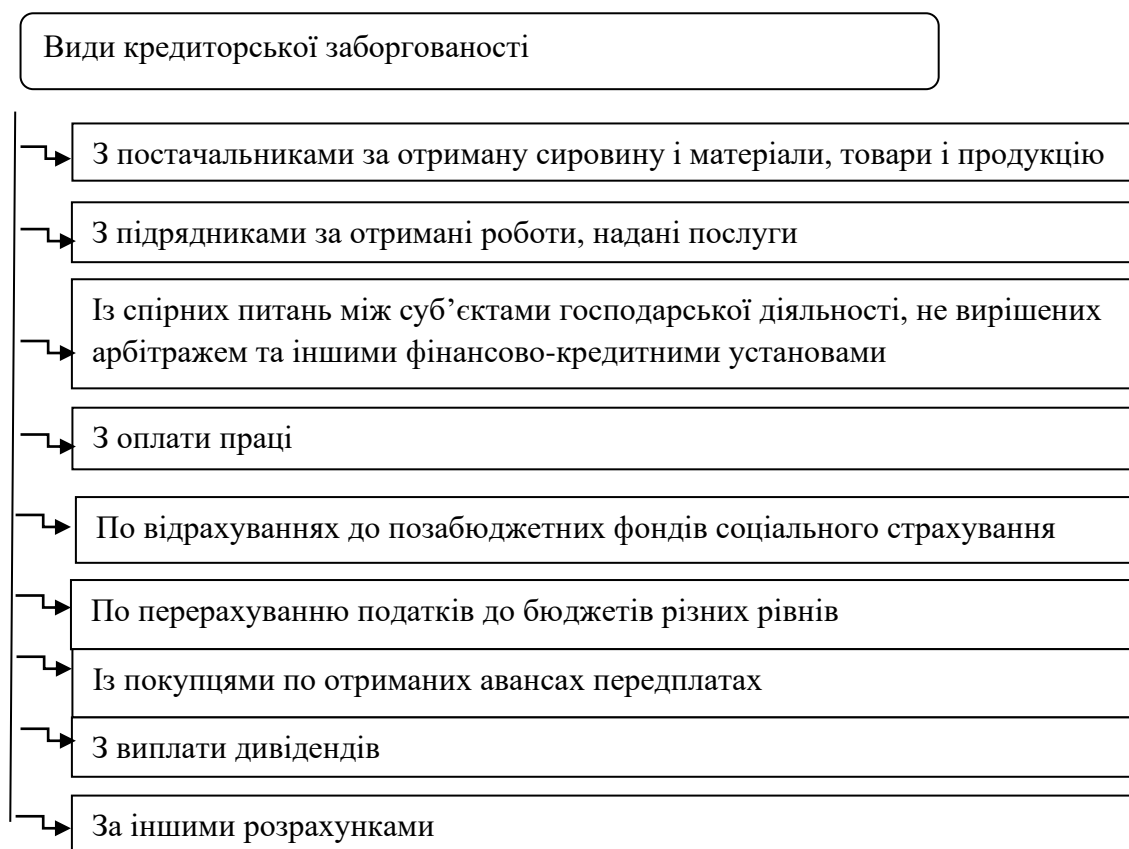

Рис. 1. Види кредиторської заборгованості суб'єкта господарювання

Своєчасний облік кредиторської заборгованості є важливим аспектом для формування ефективного обліково-аналітичного забезпечення системи управління. Від оптимальних методів обліку та аналізу отриманих даних про кредиторську заборгованість залежить якість розроблених та прийнятих

управлінських рівень. Даний процес залежить від:

- ретельної реєстрації фактів здійснення господарських операцій та їх відображення в первинних документах, зокрема, щоб не виникало помилок, підприємство повинно не лише мати графік документообігу, а й неухильно його дотримуватися, це забезпечить беззаперечну достовірність облікового процесу;
- обов'язкового перенесення отриманої та систематизованої інформації з первинної документації в облікові реєстри;
- своєчасного формування фінансової звітності за певні періоди;
- аналізу отриманих зведених даних та виділення проблемних сторін фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання.

Суб'єкту господарювання потрібно розробити алгоритм управління кредиторською заборгованістю таким чином, щоб вона змогла знайти ефективні шляхи для оптимізації грошових потоків на вирішення оперативних проблем, які можуть виникнути у підприємства у будь-який момент та не можуть залежати від самого суб'єкта господарювання (рис. 2) [3, с. 58].

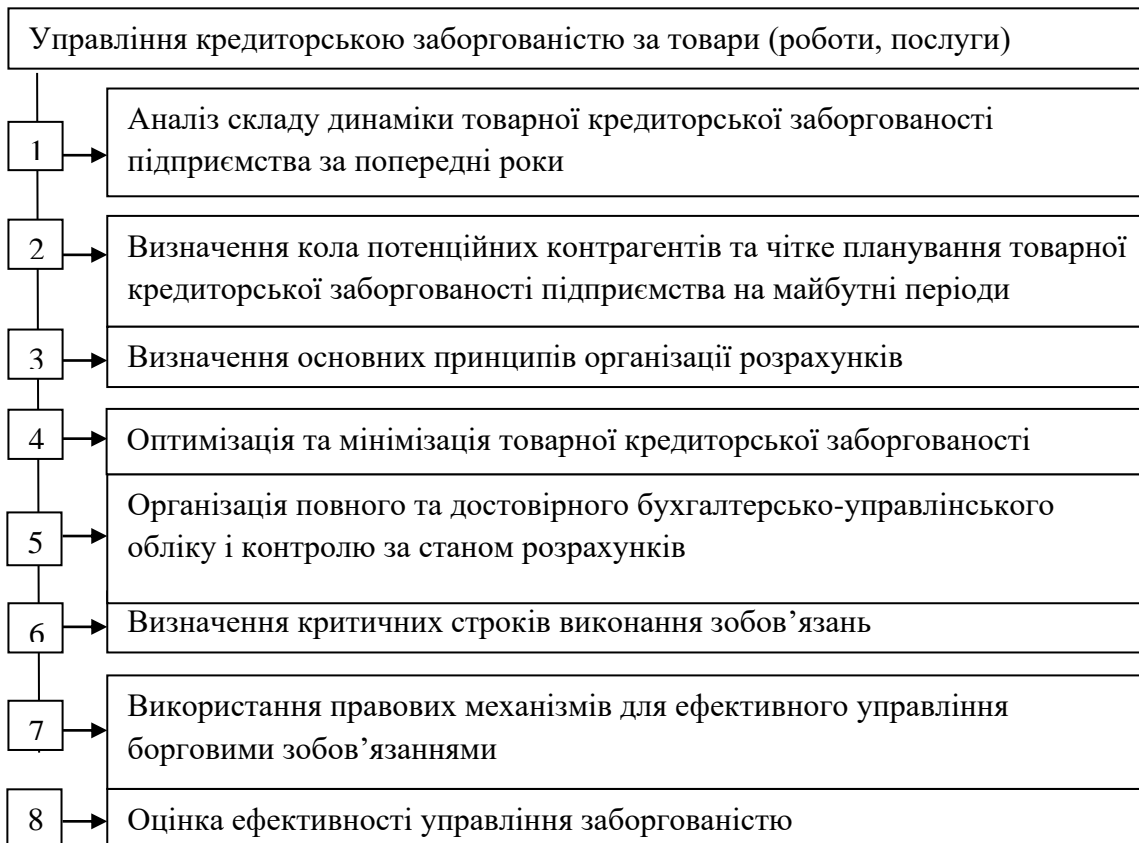

Рис. 2. Алгоритм управління кредиторською заборгованістю

Підкреслимо той факт, що управління кредиторською заборгованістю на основі детальної діагностики та аналізу надає змогу підприємству значно оптимізувати величину та структуру кредиторської заборгованості, тобто сформувати такий розмір, який:

- забезпечить отримання необхідного прибутку від продажу;
- забезпечить достатньо високу швидкість оборотності коштів в розрахунках;
- сприятиме зростанню фінансових результатів діяльності підприємства;
- дотримує збереження допустимого рівня ризику несплати платежів підприємства за власними зобов'язаннями;
- надасть змогу залучити необхідні короткострокові позики на пільговій основі для фінансування окремих елементів оборотних активів (у тому числі дебіторської заборгованості).

Таким чином, можна стверджувати, що обліково-аналітичне забезпечення є основою функціонування ефективної системи управління кредиторською заборгованістю, що впливає на оптимальність використання ресурсного потенціалу суб'єкта господарювання. Своєчасний облік, аналіз та контроль стану кредиторської заборгованості здійснює суттєвий вплив на управлінські процедури суб'єкта господарювання. Процес спостереження за погашенням кредиторської заборгованості повинен бути ретельним та систематичним для прийняття ефективних рішень та забезпечення стабільної господарської діяльності суб'єкта господарювання.

Список використаної літератури

1. Гончарук Р. П. Сутність та класифікація кредиторської заборгованості: колізії наукових підходів. *Вісник ЖДТУ: економічні науки*. 2013. № 1. С. 48–51.
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» : Наказ Міністерства фінансів України від 31.01.2000 № 20. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00> (дата звернення: 16.03.2020).
3. Обліково-аналітичне забезпечення діагностики та прогнозування розвитку бізнес-структур : конспект лекцій / уклад. Н. Ю. Єршова. Харків : НТУ «ХПІ», 2017. 114 с.